

М О Т И В И**към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката**

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗЕ) е изготвен с оглед привеждането на разпоредбите относно учредяването на необходимите вещни права в съответствие с общата регулация по Закона за собствеността (ЗС) и цели облекчаване на понастоящем усложнения режим за изграждане на линейни енергийни обекти.

Съгласно чл. 63 ЗС правото на строеж се учредява от собственика на земята в полза на трето лице за изграждането на сграда върху неговата земя, като в такъв случай третото лице става собственик на постройката. Действащият ЗЕ предвижда учредяване на право на строеж както за изграждането на сгради и постройки, така и за изграждането на подводни, надземни и подземни линейни обекти на техническата инфраструктура. По този начин за линейните обекти понастоящем е възприет режим, сходен с режима на чл. 63 ЗС, което се явява утежняващо за осъществяване на инвестиционните намерения. Липсата на легална дефиниция в ЗЕ по отношение на линейните енергийни обекти създава проблеми при практическото прилагане на закона, тъй като не се уреждат изрично елементите на линейния обект, които имат площен характер. В тази връзка предложението е да се дефинира изрично „Линеен енергиен обект” в § 1 от допълнителните разпоредби, т. 31б.

Учредяването на право на строеж за отделни елементи от мрежите – например при въздушни линии, за стълбовете на електропроводи и др. е в отклонение на класическото правило, че правото на строеж се учредява с цел носителят на същото да придобие собствеността върху сграда или постройка - самостоятелен обект на правото на собственост. Промените в ЗЕ (чл. 62, чл. 64) целят уеднаквяване на регулацията в този закон с тази по Закона за собствеността и Закона за устройство на територията (ЗУТ), като право на строеж ще се изисква само при изграждането на обекти, които могат да бъдат въведени в експлоатация като самостоятелни обекти съгласно § 5, т. 39 от допълнителните разпоредби на ЗУТ. За изграждането на площадкови енергийни обекти, когато те са сгради или постройки, следва да бъде запазено изискването за придобиване на собственост върху земята или за учредяване на вещно право на строеж преди издаването на разрешението за строеж.

Изменението в чл. 62 от закона цели също изричното уреждане на възможността за възмездното придобиване на собствеността върху имоти частна държавна или общинска собственост без търг или конкурс за изграждането или разширението на площадкови енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях и на свързаните с производството съоръжения и площадки за депониране на производствени отпадъци. Посоченото възмездно придобиване на собственост, вместо възмездното придобиване на право на строеж отчита интересите и на двете страни (приобретател и прехвърлител). По този начин се предоставя възможност по преценка на собственика да учреди право на строеж или – когато е приложимо, т.е. по отношение единствено на имоти частна собственост - да прехвърли собствеността върху имота. Предложената редакция отчита забраните в Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост за прехвърляне на имоти публична собственост.

Предвижда се понятийно прецизиране като вместо „служещ имот”, предложението е да се използва терминологията „засегнат имот”, при отпадане на терминологията „господстващ имот”, тъй като сервитутите по ЗЕ не са класически (поземлени) сервитути по смисъла на

Закона за собствеността, а такива, които възникват в полза на субект – енергийно предприятие, осъществяващо дейност по ЗЕ.

Целта на законопроекта е да бъде направено разграничение на случаите на разрешаване изграждането на площадкови енергийни обекти от случаите на разрешаване изграждането на линейни енергийни обекти, като за последните необходимо и достатъчно условие е учредено сервитутно право.

Запазва се по същество настоящата регулация на ЗЕ, уреждаща сервитутите по ЗЕ като особен вид вещни права, които при определените от закона предпоставки (чл. 64, ал. 4) възникват по силата на закона.

Определянето на размера и изплащането на обезщетенията за сервитутите на енергийните обекти е предвидено да се извършва по реда на чл. 210 и 211 от Закона за устройство на територията или по взаимно съгласие на страните въз основа на оценка от независим оценител. Обжалването на размера на обезщетението от заинтересованите лица не следва да пречатства упражняването на сервитутните права (чл. 64, ал. 6). С посочените предвиждания се гарантира както правото на равностойно и предварително обезщетяване на правоимащите, така и изпълнението на строителството в разумни срокове.

Възникналият сервитут по ЗЕ е основание за издаване на разрешение за строеж, съгласно чл. 182, ал. 2 от Закона за устройство на територията.

Предвид правомощието на министъра на енергетиката по чл. 4, ал.2, т. 3 от ЗЕ да внася за утвърждаване от Министерския съвет, и правомощието на Министерския съвет по чл. 5, ал. 1 да утвърждава списък на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката и с оглед дефиницията, дадена в § 5, т. 62 от допълнителните разпоредби на ЗУТ, в ал. 6 на чл. 64 и в ал. 10 на чл. 64 се предвижда допълнение, така че да се осигури ред, по който за обектите с национално значение да се учредява право на строеж, съответно – сервитутно право, върху имоти – публична собственост, доколкото такъв не е предвиден в Закона за държавната собственост, съответно – в Закона за общинската собственост.

В Заключителната разпоредба на законопроекта са включени и необходимите промени в Закона за горите за привеждане в съответствие с предлаганите изменения на ЗЕ.

Прецизирането на разпоредбите на ЗЕ в Раздели I и II в Глава пета „Вещни права“ ще доведе до съкращаване на административните срокове за получаване на разрешение за строеж.

Изграждането на мрежовата инфраструктура е основно задължение на лицензиантите по ЗЕ – оператори на преносни и разпределителни мрежи. Поради това, създаването на нормативни условия за изпълнение на техните проекти в разумни срокове е от ключово значение. Забавянията от страна на операторите на мрежи в изграждането/реконструирането на мрежите и в присъединяването на обекти на производители и клиенти поради съществуващата регулация относно възникването и упражняването на сервитутни права води или може да доведе до щети за операторите във връзка със сключени договори за присъединяване, загуби във връзка със сключени от тях договори за кредитиране или грантови споразумения, неизпълнение на инвестиционните планове. Поради посоченото, от изключително значение за реализирането на инвестиционните намерения е прецизирането на регулацията относно вещните права по ЗЕ.

Също така, със законопроекта ще се постигнат целите за ефективно и в срок осъществяване на проектите от общ интерес по смисъла на Регламент (ЕС) № 347/2013 г. на ЕП и на Съвета от 17.04.2013 относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на Регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009. Законопроектът ще допринесе за изпълнение на поетите ангажименти за инвестиции, по отношение на проектите, включени в списъка с проекти от общ интерес, приет с Делегиран регламент (ЕС) 2016/89 на Комисията от 18.11.2015 г. Законопроектът допринася за постигането на целите на европейските секторни документи, включително Стратегията „Европа 2020“, по отношение на общия енергиен пазар и сигурността на снабдяването.